

Javaslat a
Zsolnay Kulturális Negyed
Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez

Készítette:
Baranya Megyei Önkormányzat



Pécs, 2014-02-21

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Baranya Megyei Önkormányzat

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Zsolnay Kulturális Negyed

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

kulturális örökség

3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése:

Pécsi Települési Értéktár, Baranya Megyei Értéktár, Magyar Értéktár

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A Zsolnay Kulturális Negyed mint nemzeti érték, a Zsolnay Gyár termelésből kivont épületeinek építészeti rehabilitációját, funkcionális revitalizációját, és a Zsolnay Kulturális Negyed létrehozását jelenti. A negyed létrehozása a beruházás megkezdését megelőzően több éven át formálódó, érlelődő koncepció volt. A projekt első változatát 2000-ben, a frissen alapított, akkor még Zsolnay Örökség Kezelő KHT néven működő szervezet fogalmazta meg. A KHT a termelés kivonulásával funkcióvesztetté váló ingatlanok darabonkénti értékesítésének alternatívájaként egy olyan ingatlanfejlesztési elképzelést vázolt fel, amely az egyes épületeket összekapcsolva, a Zsolnay márka védemnyője alatt kialakítható funkciók szerint működő, önálló gazdálkodásra is képes objektum létrehozását javasolta a tulajdonosoknak.

Természetesen, mint minden ilyen méretű projekt, a Zsolnay Kulturális Negyed belső tartalma is folyamatosan változott. Követve a társadalmi-politikai-gazdasági környezet alakulását, különösen a leendő új funkciók tekintetében, több releváns eltérés is van a megvalósult és a koncepcióalkotás különböző fázisaiban megfogalmazott elképzelések között. Az igazi lényeg azonban nem változott: a projekt célja egy kulturális-művészeti övezet létrehozása, mely egyszerre szolgálja és bővíti a város, a régió lakosságának kulturális lehetőségeit, a kulturális turizmus termékkínálatát, kulturális-ipari és oktatási kapacitásokat hoz létre, hozzájárul a Zsolnay márkanév alatt folyó termelési tevékenység gazdasági gondjainak megoldásához, továbbá kitüntetett jelentőségű városépítészeti- városfejlesztési célokat valósít meg.

A projekt megvalósítása az EKF évet követően, a hivatalos dokumentumok szerint 2011 december 20-án fejeződött be. Az elmúlt évek európai méretekben is kiemelkedő nagyságrendű kulturális célú beruházásának köszönhetően 5,5 ha területen 42700 m² teljesen felújított ill. újonnan épített épületegyüttes jött létre. Az elkészült objektum ismeretében és egy viszonylag rövid de mégis mértékadó működési tapasztalat birtokában már egyértelműen látszik, hogy a Zsolnay Kulturális Negyed a városi dimenziókon messze túlmutató jelentőséggel bír.

E jelentőség tetten érhető egyrészt abban, hogy a projekt során sikerült nemzeti kultúránk egy jeles tárgyi elemét, a Zsolnay Vilmos nevet viselő kerámia és porcelángyárat – amely sokak szerint Közép-Európa legértékesebb ipartörténeti műemlék-együttese- minden fontos részletében felújítani, és az utókor számára megőrizni.

Zsolnay Vilmos kultusza, a Zsolnay örökség megőrzése természetesen fontos eleme a pécsi polgárok identitásának, azonban nemzeti ügy is egyben. Nem sok olyan eredménye van a magyar iparnak és iparművészetnek, amely nemzeti és nemzetközi szinten is ennyire nyilvánvalóan és egyértelműen klasszikusnak számít.

A Zsolnay Kulturális Negyed beruházása a Mauzóleummal együtt összesen 28 épületet érintett ezek közül 3 épület a teljesen új építésű, 2 épület részben tartalmaz újonnan épített területeket, míg a fennmaradó 23 épület az eredeti külsővel, de teljesen átalakított belső területekkel újult meg.

5. Indoklás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett:

A Zsolnay Kulturális Negyed 2012 tavaszától már teljes pompájában és minden funkciójában működik. Látogatható a Zsolnay-múlt. Amerikából tért haza **Gyugyi László gyűjteménye**: a közel 600 kerámiatárgyból álló tárlat, a Negyed egyik legfőbb művészeti vonzereje: a millennium és a szecesszió korszakának termékeit vonultatja fel.

A legkorábbi Zsolnay-termékeket felvonultató **Rózsaszín Kiállítás**, a gyár különböző időszakát bemutató **Család- és Gyártörténeti Kiállítás**, valamint a Negyedhez legközelebbi dombon eredeti pompájában tekinthető meg, a **Zsolnay Mauzóleum**, a Zsolnay család nyughelye, ahol 42 oroszlán őrzi az eoizin titkát. A Zsolnay márkához kapcsolódó kínálatot

további különleges funkciók bővítik, így az abszolút high-tech eszközzel felszerelt **Planetárium** és az ifjabb korosztályok körében nagyon népszerű, a fizika rejtélyeit bemutató „**Labor- interaktív Varázstér**” is.

A Negyedbe költözött a **Pécsi Tudományegyetem Művészeti és Bölcsészettudományi Kara**, itt talált otthonra a **Bóbita Bábszínház** társulata és itt épült fel Pécs legnagyobb kiállítóterme, amely ma a **Pécsi Galéria** részeként az M21 nevet viseli, ahol a kortárs képzőművészet legjobbjainak alkotásai várják a közönséget. Az **E78 épület** önmagában olyan multifunkcionális hely, ahol koncertek, bemutatók, színházi előadások, és kisebb, kamara jellegű produkciók is helyet kapnak: tavasztól ősziig szabadtéri koncertek, fesztiválok várják a fiatalokat és az idősebbeket egyaránt.

A Zsolnay Kulturális Negyed egyben ételtér is. A kellemes időtöltést szolgálják a Kézművesek Utcájának boltjai, kesztyűs- és kerámiaműhelyek, vendéglátóhelyek, amik akár épületen belül, akár a szabadban néhány gondtalan óra lehetőségét kínálják. Akik itt akarnak megszállni, megtehetik, mivel kényelmes vendéglakások is várják a messziről jötteket.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

www.zskn.hu

7. A nemzeti érték weboldalának címe:

www.zskn.hu

II. MELLÉKLETEK

- Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft promóciós film
- Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft díjak és elismerések listája
- a 8/2001. (III.30.) NKÖM rendelet a műemlékké nyilvánításról
- támogató levelek
- hozzájáruló nyilatkozat